Opmerkingen Ontwikkelperspectief NOVEX de Peel

De nieuwe versie van het NOVEX Ontwikkelperspectief 2050 '*Toekomst in een meerkleurige Peel'* is in onze optiek een duidelijke verbetering ten opzichte van de vorige versie. Het document is op belangrijke onderdelen meer in balans, waarbij het, zoals door de stuurgroep gewenst, op bepaalde onderdelen blijft schuren. Er ligt een ontwikkelperspectief dat ongetwijfeld vragen en reacties oproept binnen onze gemeenschap, maar het is ook een document waarmee het gesprek kan worden aangegaan. We zien terug dat serieus getracht is om onze eerdere opmerkingen een plek te geven in het Ontwikkelperspectief. Dat gezegd hebbende heeft de gemeente Asten nog wel een aantal opmerkingen met betrekking tot deze versie. Het gaat achtereenvolgens om opmerkingen aangaande:

1. Bestuurlijke aandachtspunten
2. Fundamenten
3. Uitgangspunten
4. Drie denkrichtingen
5. Conclusie
6. Kaartmateriaal
7. Legenda
8. Tekstueel

Voor de meeste onderwerpen geldt dat die vaker terugkeren, omdat een inhoudelijke (bestuurlijke) opmerking een verdere uitwerking kan hebben op onderdelen als bijvoorbeeld de fundamenten, of het kaartmateriaal.

1. Bestuurlijke aandachtspunten (P8)

Toevoeging: Voorkomen van nieuwe monocultuur (P9)

De Peel was een ondoordringbaar moeras en werd later sterk ontgonnen tot het gebied dat het nu is; veelal een productielandschap. Naar de toekomst moeten wij ervoor waken dat een nieuwe monocultuur, natte gewassen in dit geval, ontstaat. De Peel kent naast potentie voor (agrarisch) ondernemerschap en natuur ook veel potentie op het gebied van recreatie en toerisme. Een bestuurlijk aandachtspunt in het kader van de aantrekkelijkheid en daarmee leefbaarheid van het gebied is, dat wij de verschillende opgaven een plek geven in het gebied en daarmee de komst van een (nieuwe) monocultuur voorkomen. Het opnemen van dit bestuurlijk aandachtspunt komt ook overeen met de beschrijving van de verschillende onderdelen verderop in het document, waarin herhaaldelijk het ontstaan van een monocultuur als ongewenste ontwikkeling wordt gezien. Dat geldt bij zowel het groenblauwe hart, het natuurlijk maasdal, de afwisselende dekzanden als de oude akkercomplexen.

Toevoeging: Behoud en uitbreiding Nationaal Park (P9)

In het hart van het NOVEX-gebied ligt Nationaal Park de Groote Peel. Het is een van de twee Nationale Parken van Brabant, een van de drie van Limburg. De status Nationaal Park is toegekend vanwege de specifieke natuurwaarde. De status zorgt voor een grote aantrekkingskracht op (internationale) toeristen en is daarmee een trekpleister voor de Peel. Met het opstellen van een nieuw beleidskader door het ministerie van LNV moet voor 2030 worden voldaan aan voorwaarden om de status te behouden. Het is een belangrijke opdracht voor het gebied en biedt ook mogelijkheden om de status van Nationaal Park uit te breiden met de delen Heitrak, 't Zinkske, Deurnsche en Mariapeel. De gemeenten Asten en Nederweert, Waterschappen Aa en Maas en Waterschap Limburg zijn hier al mee bezig inclusief partijen als Staatsbosbeheer, IVN en particuliere grondeigenaren rondom de Peel. Het expliciete verzoek om bij de bestuurlijke aandachtspunten (de status van) het Nationale Park Groote Peel een plek te geven.

Aanscherping: De gevolgen van extensivering rondom natuurgebieden (P9)

Onder punt 5 staat de extensivering rondom natuurgebieden. Een belangrijk speerpunt is het behoud van de melkveehouderij rondom de Peel vanwege de leefbaarheid, aantrekkelijkheid en beheer van het landschap. De doelen zoals biologische landbouw, agrarisch natuurbeheer en verbrede doelen staan omschreven, maar de expliciete aanduiding om dat (mede) te doen vanwege het behoud van deze sector niet. Wij pleiten ervoor om dit hier op te nemen. In het gehele document is nu nergens het belang van de melkveehouderij voor het gebied terug te vinden.

Aanscherping: Andere landbouw en nieuwe economische dragers (P9, 12), idem op (P91)

In lijn met de opmerking over het Nationale Park: de Peel heeft veel potentie op het gebied van recreatie en toerisme. Recreatie en Toerisme kan ook een belangrijke pijler worden voor de herontwikkeling van het buitengebied. Verzoek om onder deze kop ook deze sector op te nemen. Met betrekking tot deze sector worden de kansen die wellness en gezondheidstoerisme kunnen bieden voor de Peel gemist. Zeker gelet op de kernkwaliteiten van de Peel zoals rust, ruimte, groen, donker, is het ontwikkelen van kwalitatief goede en onderscheidend wellness en gezondheidstoerisme een mooie kans langs de ecologische ontwikkel-as. Op pagina 14 wordt alleen de natuurlijke en recreatieve as langs de Peelraamstelling genoemd.

In Asten wordt aan de Brabantse zijde een recreatief Fietsrondje Groote Peel aangelegd waardoor recreanten rondom het gehele Nationaal Park (op Limburgs en Brabants grondgebied) kunnen fietsen en Nationaal Park de Groote Peel kunnen beleven. Ook dat zou als een mooie kans kunnen worden genoemd.

Het beperken tot de maakindustrie en ICT als (nieuwe) economische dragers is een beperkte weergave van welke sectoren van wezenlijk belang kunnen zijn voor de identiteit en daarmee leefbaarheid van het gebied.

Toevoeging: Bereikbaarheid van, naar en in de Peel

In de managementsamenvatting wordt geconcludeerd dat het garanderen van een op duurzame manier bereikbare Peel een uitdaging is die bij de woon- en werkopgaven hoort daar waar de leefbaarheids- en verstedelijkingsopgaven in en om de Peel spelen. Hierdoor ligt het voor de hand dat dit item onder bestuurlijke aandachtspunten zou zijn opgenomen. Dit ontbreekt nu.

In het kader van 'bereikbaarheid' is het relevant om te weten dat Studio Bereikbaar in opdracht van de MRE werkt aan een nieuwe mobiliteitsvisie voor de Brainportregio. Dit zal voorzien in een nieuwe visie (het waarom), ontwikkelprincipes (het hoe) en een adaptief pakket aan mobiliteitsmaatregelen (het wat). In het adaptieve pakket wordt een doorvertaling gemaakt in de maatregelen die in de regio en dus ook in de Peel nodig zijn om de regio bereikbaar te houden. De nieuwe mobiliteitsvisie is een doorvertaling op de Brainportdeal en moet in Q1-2 2024 klaar zijn en ter besluitvorming worden voorgelegd in de 21 gemeenteraden van de Metropoolregio Eindhoven.

Is er een relatie gelegd tussen de nieuwe in wording zijnde mobiliteitsvisie MRE en NOVEX De Peel? De nieuwe mobiliteitsvisie zal regionale afspraken verankeren in mobiliteitspakketten. Bijgevoegd de link naar de concept mobiliteitsvisie MRE. WeTransfer: https://we.tl/t-xfFuNe2bIs

2. Fundamenten (P25)

Uitwerking van opmerking over Nationaal Park de Groote Peel (P29-31)

Onder de nationale opgaven hoort ook het behoud en beheer van Nationaal Park de Groote Peel. Hier zou de opgave kunnen worden toegevoegd als "Behoud status Nationaal Park de Groote Peel". In de toelichting kan vervolgens staan, dat vanwege het nieuwe beleidskader van LNV het gebied zich inspant om die status te behouden en de ambitie heeft om de status van het natuurgebied op middellange termijn te verbreden met de Heitrak, 't Zinkske, de Mariapeel en de Deurnsche Peel".

Versterking van het regionale fiets- en openbaar vervoernetwerk onder de opgaven wonen, werken en mobiliteit en de opgave leefbaarheid (P29)

Er wordt gemist dat een versterking van het regionale fiets- en openbaar vervoernetwerk nodig is naast de beloofde weginvesteringen in robuuste randen zoals een A67 en N279. Dit om een goede bereikbaarheid in, van en naar de Peel te borgen.

De verkeer- en vervoersstromen op de A67, N279 zullen in 2050 grotendeels duurzaam(er) plaatsvinden. Wij vragen ons af of in het Ontwikkelperspectief is afgewogen hoe het stikstofbeeld er uit ziet als men uitgaat van elektrificatie van alle verkeersbewegingen op grote aders als A67, N279 in 2050 in combinatie met het grote aantal stoppende agrarische bedrijven? Is dan nog steeds een veel te hoge stikstofuitstoot op de Natura 2000 gebieden en daaraan gekoppelde opgaves?

Opgaven (circulaire) economie (P29)

Het belang van de circulaire economie als onderdeel van de bredere economische strategie voor de regio wordt benoemd. Ook de manier waarop de uitdagingen met betrekking tot een circulaire economie worden opgesplitst, is correct; waarbij zowel in de productie als bij het consumptiegedrag

grote veranderingen noodzakelijk zijn om aan de landelijke doelstellingen te moeten voldoen. Er wordt daarbij terecht gewezen op het feit dat binnen het ontwikkelgebied de Peel in het buitengebied de grootste kansen en uitdagingen liggen wat betreft circulariteit.
Echt gedetailleerd worden de passages over circulaire economie niet. Dit is begrijpelijk omdat nu nog niet inzichtelijk is welke interventies in een circulaire economie dominant zullen zijn. Wel wordt het voorbeeld van (de productie van) biobased materialen meerdere malen als een belangrijk onderdeel van de circulaire Peel aangehaald. In dat geval zouden ook andere potentiële mogelijkheden een keer benoemd mogen worden, zoals bijvoorbeeld monomestvergisting in de veehouderij.

3. Uitgangspunten (P47)

Aanpassing: uitwerking van de RES-zoekgebieden (P56)

In een eerder reactie hebben wij gevraagd om de zoekgebieden voor grootschalige energie-opwekking goed over te nemen uit de RES 1.0 van de Metropoolregio Eindhoven. De vastgestelde RES is terug te vinden op:
https://www.energieregiomre.nl/res/documenten+res+10/handlerdownloadfiles.ashx?idnv=2053730
(kaart op pagina 48 van dit document). Ook in de Voortgangsrapportage van de RES komt deze kaart terug.

Voor de gemeente Asten geldt dat windenergie rondom de Groote Peel niet mogelijk is op basis van een eerder uitgevoerde Plan MER (uitgevoerd in het kader van de RES 1.0). De gemeenteraad heeft later ook aangegeven geen windmolens te wensen in het gebied ten zuiden van de Dennendijkse Bossen. Voor beide gebieden geldt dat er in het ontwikkelperspectief NOVEX windmolens staan afgebeeld. Aangezien deze niet zijn opgenomen in de RES en om meerdere redenen ook niet mogelijk zijn, stellen wij voor om deze afbeelding aan te passen cq naar waarheid op te nemen. Nu wordt onterecht de suggestie gewekt dat windenergie hier is toegestaan.

Aanvulling: rekening houden met gezondheid, welzijn en demografie (P57)

In het toekomstperspectief 2050 is de zeer hoge veedichtheid nog als een specifiek risico in de Peel opgenomen en dat zou de bron zijn van verspreiding dierziekten, zoonose en bijdragen aan hoge concentraties fijnstof in de lucht wat van invloed is op de luchtkwaliteit en de kans op ziekten aan longen en luchtwegen zou verhogen. Ook wordt gerefereerd aan een onderzoek dat zou uitwijzen dat de levensverwachting van Peelbewoners 11 maanden korter is dan gemiddeld. De boodschap hiervan is natuurlijk dat zonder maatregelen risico's blijven bestaan. Wij maken hierover de opmerking dat niet alleen de intensieve veehouderij van invloed is op de luchtkwaliteit. Ook op P29 wordt alleen gesproken over de veehouderij als bron van stikstofuitstoot, terwijl er meerdere bronnen zijn.

4. Drie denkrichtingen (P61)

4.6 Alles op een rij (P76)

In 4.6 (P73) worden de mogelijke toekomstbeelden voor de Peel nog eens samengevat. De gemeente Asten kan zich op hoofdlijnen vinden in deze toekomstbeelden. Recreatie en toerisme, waaronder

kansen voor Wellness en gezondheidstoerisme als nieuwe economie zou hierin opgenomen kunnen worden evenals het versterken van het regionale fiets- en openbaar vervoernetwerk.

5. Conclusie (P121)

Toevoeging: overleg met het Rijk over Nationaal Park de Groote Peel (P123)

Bij de aandachtspunten voor het overleg tussen het Rijk en de regio missen wij het (overleg en behoud) Nationaal Park Groote Peel en de mogelijkheden om de status te behouden, het gebied op de middellange termijn uit te breiden en daarmee als (recreatieve en toeristische) pijler van de Peel te ontwikkelen.

6. Kaartmateriaal (P4 vervolgens ook op P8, P90 en P122) (P84)

Aanpassing: Schaalsprong Brainport (P4, P8, P90 en P112)

Op het kaartmateriaal op pagina 4, 8 en 90 is Asten aangemerkt als een ‘verstedelijkte kern’. In hoofdstuk 6 ‘op weg naar 2030’ op pagina 112 worden Asten en Someren als voorbeelden genoemd van ‘leefbare dorpen’. Verzoek is om dit aanpassen. Asten en Someren zijn verstedelijkte kernen.

Op pagina 9 onder 3 is aangegeven dat de verstedelijkte kernen aan de westzijde van de Peel een bijdrage kunnen leveren aan het opvangen van de verstedelijkingsdruk van Brainport. Wij zien voor Asten hierin ook een rol. Verzoek om op het kaartmateriaal van pagina 4 en 8 de pijlen die dit schematisch weergeven hierop aan te passen.

Op het kaartmateriaal wordt gesproken over ‘Brainportcluster’. De definitie daarvan ontbreekt.

Aanpassing: Leefbare dorpen (P4, P8, P90, P122)

Op het kaartmateriaal in de samenvatting en ook verderop in het document staan verschillende dorpen weergegeven en andere dorpen niet. Het gaat daarbij om de categorie ‘Leefbare dorpen’. Dorpen in de kern van het gebied zoals Zeeland, Mill, Meijel en Neerkant staan geel omkaderd weergegeven. Voor een kern als Heusden geldt dat dit ontwikkelperspectief een verregaande invloed heeft op de economie en leefbaarheid van het dorp. Wij willen ervoor pleiten dat nogmaals wordt gekeken naar welke dorpen als ‘Leefbare dorpen’ moeten worden aangemerkt. Voor ons geldt daarbij niet enkel of een dorp in het centrum van het gebied ligt, maar veel meer of een dorp directe (grote) gevolgen ondervindt van dit ontwikkelperspectief.

Aanpassing: N279 zichtbaar afbeelden op het kaartmateriaal (P84)

Bij de beschrijving van de mobiliteit op pagina 84 staat nadrukkelijk het belang van de N279 omschreven als as aan de westzijde van het NOVEX-gebied. Het feit dat nu ook het belang van deze weg is opgenomen, kan op onze instemming rekenen en doet ook recht aan het belang van deze weg voor de Peelregio. Vreemd genoeg is de N279 in tegenstelling tot tal van andere A- en N-wegen niet opgenomen in de kaart op pagina 84. Verzoek om dit nog aan te passen.

Aanpassing fietsrondje Groote Peel en regionale fietsroutes (P70, 76)

Het fietsrondje Groote Peel onder ‘aantrekkelijk recreatief netwerk’ wordt op het kaartmateriaal gemist, evenals de regionale fietsroutes van Asten naar Bedrijventerrein Zuidoost Brabant en van Asten naar Eindhoven (via Someren). Verzoek om dit nog op te nemen.

Aanpassing Ecologische Ontwikkelas (P4, P8, P90, P10, P76)

Op het kaartmateriaal op de pagina’s 4, 8 en 90 loopt de ecologische verbindingsas in de nieuwe versie van het Ontwikkelperspectief door Nationaal Park de Groote Peel richting Someren. Op het kaartmateriaal op de pagina’s 10 en 76 loopt de ecologische verbindingsas onder de Groote Peel door naar Weert. Verzoek om het kaartmateriaal op de pagina’s 10 en 76 ook aan te passen.

Koppeling leggen met nieuwe mobiliteitsvisie MRE in ‘De kaarten op elkaar’ (P79)

Wij attenderen erop dat bij punt 4 Duurzame bereikbaarheid de koppeling wordt gemaakt met de nieuwe mobiliteitsvisie MRE die in wording is. Het kaartmateriaal op P84 komt niet overeen met de contouren van de nieuwe mobiliteitsvisie MRE. Een HOV Asten-Someren-Eindhoven en de snelfietsroute van Asten via Someren naar Eindhoven ontbreken op het kaartmateriaal. Ook de regionale fietsverbinding tussen Asten en Helmond en de ontwikkeling van regionale HUBS wordt gemist. Het kaartmateriaal op P84 lijkt hierdoor ook gedateerd.

7. Legenda (P11, vervolgens ook op P77 en P97)

Aanpassing: Groenblauwe hart van de Peel (P11)

In de samenvatting en het verdere document staat een meer genuanceerd beeld ten opzichte van de eerdere versie ten opzichte van de intensieve veehouderij. Die intensieve veehouderij moet zich verhouden tot natuur en landschap en dat betekent ingrijpende veranderingen voor die sector. In de legenda op pagina 11 staat dan weer dat in het Groenblauwe hart van de Peel: *“Rondom N2000-gebieden is geen ruimte voor intensieve veeteelt”*. Het groenblauwe hart gaat volgens de legenda over in een gebied van groen naar grijs. Voor de gemeente Asten betekent dit dat in meer dan 1/3 van ons grondgebied de intensieve veehouderij in zijn geheel dient te verdwijnen. Het is van oudsher een gebied met juist veel intensieve veehouderij kent. Het categorisch verbieden van die gehele sector in zo’n groot gebied is in onze optiek geen haalbaar, maar ook geen wenselijk perspectief. Omschrijf het, net als op andere plekken in het document, dat er minder ruimte is of dat er ruimte is mits bedrijven zich aanpassen aan het gebied. De huidige beschrijving is voor ons te rigide en leidt niet alleen tot schuren, maar veel meer tot een breuk met het gebied en haar inwoners.

De legenda keert op pagina 97 voor de derde keer terug. Hiervoor geldt dat een pagina verderop bij de uitdieping van de tegels een genuanceerde omschrijving staat: “*Liever zien we niet intensief agrarisch grondgebruik en ook niet uitbreiding van de intensieve veehouderij*”. Uitbreiding niet toestaan klinkt heel anders dan dat je helemaal geen intensieve veehouderij wenst.

Toevoeging: Nationaal Park de Groote Peel (P11)

Bij voorkeur zien wij hier dat ook het Nationaal Park de Groote Peel op kaartmateriaal en legenda's in het document wordt afgebeeld gelet op de bijzondere status van het park (landelijk zijn er slechts 21 nationale parken).

8. Tekstueel (P5)

Omschrijving Deurnese Peel (P5, en verder)

In het document wordt gesproken over de 'Deurnese Peel'. Zowel het Rijk als Staatsbosbeheer spreken in hun communicatie over de 'Deurnsche Peel'. Als bewust voor de nieuwe(re) omschrijving is gekozen, dan kan aan deze opmerking voorbij worden gegaan.